

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Slavomíra Nováka a soudkyň Mgr. Jany Jurečkové a Mgr. Andrey Veselé ve věci

žalobkyně

JUDr. V. V., LL.M.
se sídlem B. 1093, P.
zastoupena Mgr. Jaromírem Jašou, advokátem
se sídlem Balbínova 1093/27, Praha 2

proti
žalovanému

Úřad vlády České republiky,
se sídlem nábreží Edvarda Beneše 128/4, Praha 1

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 8. 8. 2024, č.j. 48921-2024-UVCR,

takto:

- I. Rozhodnutí Úřadu vlády České republiky ze dne 8. 8. 2024, č.j. 48921-2024-UVCR, se ruší a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobkyni náhradu nákladů řízení ve výši 11 228 Kč, a to do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku k rukám JUDr. Jaromíra Jaši, advokáta.

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

Odůvodnění:

I. Základ sporu

1. Žalobkyně, která je advokátkou, požádala dne 23. května 2024 Úřad vlády ČR o poskytnutí informací týkajících se usnesení a krizových opatření vlády souvisejících s bojem proti epidemii koronaviru, která byla zrušena soudem. Žádost byla podána prostřednictvím její profesní datové schránky.
2. Dne 5. června 2024 obdržela žalobkyně výzvu k doplnění údajů, protože Úřad vlády uvedl, že žádost podle zákona č. 106/1999 Sb., zákona o svobodném přístupu k informacím (dále též jen „zákon o informacích“) může podávat pouze fyzická nebo právnická osoba, nikoli podnikající fyzická osoba. Úřad vlády ji poučil, že musí doplnit adresu místa trvalého pobytu nebo bydliště, protože uvedla pouze adresu sídla podnikající fyzické osoby. Pokud by žalobkyně výzvě nevyhověla, její žádost by byla odložena.
3. Žalobkyně se k této výzvě vyjádřila dne 13. června 2024, kdy zpochybnila názor Úřadu vlády a uvedla, že fyzická osoba má právo žádat o informace buď jako fyzická osoba, nebo jako fyzická osoba podnikající. Podle ní Úřad vlády pochybil, když požadoval uvedení adresy trvalého pobytu nebo bydliště, a znovu žádala o poskytnutí informací.
4. Úřad vlády dne 21. června 2024 zaslal žalobkyni opětovnou výzvu k doplnění údajů, ve které zopakoval své tvrzení, že zákon o informacích nepočítá s podnikající fyzickou osobou jako samostatnou kategorií. Své tvrzení podpořil odkazem na rozsudek Městského soudu v Praze, který potvrzuje, že podnikající fyzická osoba je stále fyzickou osobou. Úřad vlády znovu vyzval žalobkyni k doplnění místa trvalého pobytu nebo bydliště a upozornil ji, že pokud výzvě nevyhoví, její žádost bude odložena.
5. Dne 26. června 2024 požádala žalobkyně Ministerstvo vnitra ČR o interpretaci § 14 odst. 2 a 5 zákona o informacích. Ministerstvo vnitra reagovalo 2. července 2024 a poskytlo právně nezávazné stanovisko, ve kterém souhlasilo s žalobkyní, že o informace může žádat každá fyzická nebo právnická osoba, včetně fyzické osoby podnikající. Ministerstvo vnitra podpořilo svůj závěr i směrnicí EU 2019/1024, která umožňuje využití informací veřejného sektoru pro komerční i nekomerční účely. Dne 3. července 2024 žalobkyně reagovala na opětovnou výzvu Úřadu vlády k doplnění údajů za použití této argumentace.
6. Dne 14. srpna 2024 však žalobkyně obdržela rozhodnutí Úřadu vlády o odložení žádosti, s odůvodněním, že nedoplnila požadované údaje o trvalém pobytu nebo bydlišti. Úřad vlády uvedl, že rozsudek Nejvyššího správního soudu, na který se žalobkyně odvolávala, na její případ nedopadá, protože advokát v tomto rozsudku uvedl adresu trvalého pobytu.
7. S takovýmto postupem žalovaného žalobkyně nesouhlasila, protože proti němu brojila správní žalobou.

II.

Obsah žaloby a vyjádření žalovaného

8. Na úvod své argumentace žalobkyně uvádí, že rozhodnutí Úřadu vlády ze dne 8. 8. 2024 o odložení její žádosti ze dne 23. 5. 2024 nebylo možné napadnout odvoláním podle § 16 zákona o informacích, protože odvolání je možné pouze proti odmítnutí žádosti, což v jejím případě nenastalo. Rovněž se nemohla bránit stížností na postup podle § 16a zákona o informacích, protože důvod pro odložení její žádosti není mezi taxativně vyjmenovanými důvody, pro které je stížnost přípustná. Zákon o informacích neupravuje žádné jiné opravné prostředky proti rozhodnutí o odložení žádosti o informace, a proto nelze uvažovat o nepřípustnosti žaloby podle § 68 soudního řádu správního pro nevyčerpání opravných prostředků. Dále se odkazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 4. 2013, čj. 6 Ans 16/2012-62, který podle jejího názoru potvrzuje, že odložení žádosti je rozhodnutím správního orgánu, a proto se na něj nevztahuje kompetenční výluka podle § 70 písm. a) soudního řádu správního. Neformální podoba odložení její žádosti (není zde označení „rozhodnutí“) přezkumu ve správním soudnictví nebrání.
9. Žalobkyně tvrdí, že i když zákon č. 106/1999 Sb. výslovně neuvádí, že žadatelem může být fyzická osoba podnikající, vyplývá to ze znění § 3 odst. 1 tohoto zákona, který říká, že žadatelem může být každá fyzická i právnická osoba. Smyslem zákona o informacích je zajistit účast široké veřejnosti na věcech veřejných a umožnit kontrolu veřejné moci. Neexistuje důvod, proč by fyzické osoby podnikající měly být vyloučeny z práva na informace.
10. Pakliže by tomu mělo tak být a § 3 odst. 1 zákona o informacích byl vykládán restriktivně proti fyzickým osobám podnikajícím, bylo by to dle žalobkyně v rozporu s principem rovnosti zakotveným v čl. 1 Listiny, která ostatně v čl. 17 zaručuje právo na informace. Právo na informace lze omezit pouze zákonem, pokud je to nezbytné pro ochranu práv a svobod druhých, což by v případě fyzických osob podnikajících nebylo odůvodněné. Žalobkyně též zmiňuje směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1024, jež dle ní předpokládá, že informace veřejného sektoru budou využívat i podnikající osoby, a to jak pro nekomerční, tak pro komerční účely. Tuto možnost již potvrdilo správní soudnictví, například rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 3. 2022, č. j. 10 As 49/2022 - 51. Na základě těchto argumentů tedy žalobkyně tvrdí, že fyzické osoby podnikající mohou podle zákona o svobodném přístupu k informacím žádat o informace, i když to zákon výslovně neuvádí.
11. Žalobkyně souhlasí s Úřadem vlády, že zákona o svobodném přístupu k informacím neuvádí, jak by se měla fyzická osoba podnikající identifikovat při podávání žádosti o informace. Nicméně, pokud by doslovný výklad § 14 odst. 2 tohoto zákona vyloučil možnost fyzické osoby podnikající žádat o informace, byl by v rozporu se smyslem a účelem zákona. Žalobkyně považuje tuto mezeru v zákoně za teleologickou, protože zákonný text nevyjadřuje plně smysl regulace.
12. Upozorňuje při tom na absurditu doslovného výkladu při porovnání s § 37 odst. 2 správního řádu, který jasně upravuje identifikaci fyzických osob podnikajících v rámci správního řízení. Podle ní by měla být stejná úprava použita i v případě zákona o svobodném přístupu k informacím, aby nedocházelo k bezdůvodné diferenciaci, což by bylo v rozporu s principem rovnosti a bezrozpornosti právního řádu.

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

13. Žalobkyně zdůrazňuje, že smyslem zákona o svobodném přístupu k informacím je umožnit veřejnosti přístup k informacím a kontrolu veřejné moci, nikoli provádět neúčelnou lustraci žadatelů. Pokud žadatel posílá žádost ze své datové schránky, je jednoznačně identifikován a není třeba uvádět další adresu pro doručování. Vyžadování dalších údajů je v rozporu s minimalizací údajů podle GDPR.
14. Pokud by soud rozhodl, že fyzické osoby podnikající nemají právo žádat o informace podle zákona o svobodném přístupu k informacím nebo že musí uvést místo trvalého pobytu, žalobkyně se ptá, jak tento nedostatek konkrétně brání vyřízení její žádosti. Tuto informaci se z rozhodnutí Úřadu vlády nedozvěděla. Žalobkyně připomíná zásadu „dobré správy“, kdy správní orgány mají žadatelům vycházet vstříc. Opakovaný požadavek na doplnění adresy místa trvalého pobytu považuje žalobkyně za šikanózní a v rozporu s účelem a smyslem právní úpravy, což vede k odepření práva na informace.
15. Z výše uvedených důvodů žalobkyně navrhuje zrušení napadeného rozhodnutí.
16. Žalovaný ve svém vyjádření k žalobě tvrdí, že žaloba je nepřipustná, protože žalobkyně nevyčerpala všechny dostupné opravné prostředky před podáním žaloby. Podle § 68 písm. a) soudního řádu správního je žaloba nepřipustná, pokud žalobce nevyčerpal řádné opravné prostředky. Žalobkyně se podle žalovaného nesprávně domnívá, že se nemohla bránit stížností podle § 16a zákona o svobodném přístupu k informacím. Odložení žádosti podle § 14 odst. 5 písm. a) zákona o svobodném přístupu k informacím není rozhodnutím o odmítnutí žádosti, a proto není možné podat odvolání, ale je možné podat stížnost podle § 16a zákona o informacích. Žalobkyně měla možnost využít tento opravný prostředek, což neučinila, a proto je žaloba dle žalovaného nepřipustná. V této souvislosti žalovaný podotýká, že soudní přezkum je podmíněn přezkumem správním, aby veřejná správa mohla napravit svá pochybení.
17. Pokud soud rozhodne, že žaloba přípustná je, žalovaný navrhl její zamítnutí pro nedůvodnost. Zdůraznil, že nepopírá právo podnikajících fyzických osob na informace a souhlasí s tím, že tyto osoby mohou žádat o informace podle zákona o svobodném přístupu k informacím. Nicméně, pokud jde o identifikaci žadatelů, žalovaný tvrdí, že žadatelé musí uvádět identifikační údaje podle § 14 odst. 2 tohoto zákona, a to podle toho, zda se jedná o fyzickou osobu (včetně podnikající fyzické osoby) nebo právnickou osobu. Nesouhlasí s analogickým použitím třetí věty § 37 odst. 2 správního řádu.
18. Podle Nejvyššího správního soudu (např. rozhodnutí ze dne 17. 4. 2013, čj. 6 Ans 16/2012 – 62, které ostatně cituje i žalobkyně) zákon o svobodném přístupu k informacím stanovuje méně formální proces než správní řád a obsahuje specifické opravné prostředky. Zákon dle žalovaného vyžaduje, aby fyzické osoby uváděly své jméno, příjmení, datum narození, adresu trvalého pobytu nebo bydliště a adresu pro doručování, pokud se liší od adresy trvalého pobytu nebo bydliště. Zákon při tom nepočítá s kategorií podnikajících fyzických osob.
19. Žalovaný dále uvádí, že použití správního řádu je podle § 20 zákona o svobodném přístupu k informacím, až na výslovně stanovené výjimky, vyloučeno. Proto nelze pro identifikaci fyzické osoby použít třetí větu § 37 odst. 2 správního řádu a žadatelé jsou povinni uvádět identifikační údaje stanovené v § 14 odst. 2 zákona o svobodném přístupu k informacím, a to bez ohledu na to, zda se jedná o fyzickou osobu nebo podnikající fyzickou osobu.

20. Základní podmínkou pro výzvu k doplnění žádosti o chybějící údaje o žadateli podle § 14 odst. 2 zákona o svobodném přístupu k informacím dle žalovaného je, aby nedostatek údajů bránil vyřízení žádosti. Povinný subjekt musí zvážit, zda je nutné znát další údaje o žadateli pro vyřízení žádosti. Pokud je úvaha povinného subjektu racionální, není postup nezákonný, i když se nakonec ukáže, že doplnění údajů nebylo nutné.
21. V dané situaci žalovaný dospěl dle svého vyjádření k přesvědčení, že bude nutné znát další údaje o žalobkyni, aby bylo možné vydat správní rozhodnutí. Žalovaný se domnívá, že žalobkyně by měla být s touto právní úpravou obeznámena a že jí nic nebránilo v poskytnutí požadovaných údajů. Postup žalobkyně považuje za procesně neekonomický.
22. Z výše uvedených důvodů navrhl žalovaný zamítnutí žaloby.

III.

Posouzení žaloby

23. Městský soud v Praze ověřil, že žaloba byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou, po vyčerpání řádných opravných prostředků a splňuje všechny formální náležitosti na ni kladené. Soud přezkoumal žalobou napadené rozhodnutí i řízení, které mu předcházelo, v rozsahu žalobních bodů, kterými je vázán (§ 75 odst. 1 a 2 soudního řádu správního), přitom vycházel ze skutkového a právního stavu v době vydání rozhodnutí. Jiné vady, k nimž by byl povinen přihlédnout z moci úřední, soud neshledal.
24. Soud se v této první fázi zabýval zejména případnou nepřipustností žaloby, jež namítal žalovaný.
25. Podle § 46 odst. 1 písm. d) soudního řádu správního *„Nestanoví-li tento zákon jinak, soud usnesením odmítne návrh, jestliže návrh je podle tohoto zákona nepřipustný.“*
26. Podle ust. § 68 písm. a) soudního řádu správního *„Žaloba je nepřipustná také tehdy, nevyčerpal-li žalobce řádné opravné prostředky v řízení před správním orgánem, připouští-li je zvláštní zákon, ledaže rozhodnutí správního orgánu bylo na újmu jeho práv změněno k oprávněnému prostředku jiného.“*
27. Podle ust. § 14 odst. 2 zákona o svobodném přístupu k informacím *„Ze žádosti musí být zřejmé, kterému povinnému subjektu je určena, a že se žadatel domáhá poskytnutí informace ve smyslu tohoto zákona. Fyzická osoba uvede v žádosti jméno, příjmení, datum narození, adresu místa trvalého pobytu nebo, není-li přihlášena k trvalému pobytu, adresu bydliště a adresu pro doručování, liší-li se od adresy místa trvalého pobytu nebo bydliště. Právnícká osoba uvede název, identifikační číslo osoby, adresu sídla a adresu pro doručování, liší-li se od adresy sídla. Adresou pro doručování se rozumí též elektronická adresa.“*
28. Podle ust. § 14 odst. 5 písm. a) zákona o svobodném přístupu k informacím *„Povinný subjekt posoudí žádost a brání-li nedostatek údajů o žadateli podle odstavce 2 postupu vyřízení žádosti o informaci podle tohoto zákona, zejména podle § 14b nebo 15, vyzve žadatele ve lhůtě do 7 dnů ode dne podání žádosti, aby žádost doplnil; nevyhoví-li žadatel této výzvě do 30 dnů ode dne jejího doručení, žádost odloží.“*
29. Podle ust. § 16a odst. 1 zákona o svobodném přístupu k informacím *„Stížnost na postup při vyřizování žádosti o informace (dále jen „stížnost“) může podat žadatel, a) který nesouhlasí s vyřízením žádosti způsobem uvedeným v § 6,*

b) kterému po uplynutí lhůty podle § 14 odst. 5 písm. d), § 14 odst. 6 nebo § 15 odst. 3 nebo po uplynutí lhůty pro vyřízení žádosti o informace stanovené v rozhodnutí podle odstavce 6 písm. b) nebyla poskytnuta informace nebo předložena konečná licenční nabídka a nebylo vydáno rozhodnutí o odmítnutí žádosti,

c) kterému byla informace poskytnuta částečně, aniž bylo o zbytku žádosti vydáno rozhodnutí o odmítnutí, nebo

d) který nesouhlasí s výší úhrady sdělené podle § 17 odst. 3 nebo s výší odměny podle § 14b odst. 2, požadovanými v souvislosti s poskytováním informací.“

30. Žalovaný byl přesvědčen, že žalobkyně mohla proti jeho rozhodnutí o odložení uplatnit jako opravný prostředek stížnost (srov. rozhodnutí rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 11. 2018, č. j. 5 As 18/2017 – 40). Jelikož tak tak ale neučinila a proti napadenému rozhodnutí brojila u městského soudu přímo žalobou proti rozhodnutí, je žalovaný přesvědčen, že nevyčerpala opravné prostředky a její žaloba by tak měla být odmítnuta jako nepřijatelná.
31. Z výše uvedených ustanovení je zjevné, že ust. § 14 odst. 5 písm. a) zákona o svobodném přístupu k informacím není uveden v ust. § 16a odst. 1 téhož zákona, jenž vyjmenovává případy, kdy může být proti rozhodnutí podána stížnost.
32. Žalobkyně navíc argumentuje rozhodnutím Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 4. 2013, č. j. 6 Ans 16/2012 – 62, který by dle jejího názoru měl být na nynější věc analogicky aplikován. V tomto rozhodnutí (v návaznosti na své rozhodnutí ze dne 15. 11. 2012, č. j. 2 Ans 13/2012 -14) Nejvyšší správní soud dovodil, že v případě odložení žádosti o informace dle § 17 odst. 5 zákona o svobodném přístupu k informacím není třeba proti tomuto kroku správního orgánu brojit stížností dle § 16a odst. 1 tohoto zákona, ale lze proti němu podat správní žalobu.
33. Žalobkyně se tedy domnívá, že analogickým vztahením tohoto rozhodnutí na její situaci, a ostatně i tím, že na její případ nedopadá ustanovení § 16a odst. 1 zákona o svobodném přístupu k informacím, jež specifikuje situace, kdy je možno brojit proti postupu správního orgánu stížností, by jí mělo být umožněno podat žalobu, což učinila. Žalovaný však tento argument odmítá, neboť je přesvědčen, že nelze směřovat odložení podle ust. § 17 odst. 5 zákona o svobodném přístupu k informacím a odložení podle ust. § 14 odst. 5 písm. a) téhož zákona.
34. S ohledem na závěry Nejvyššího správního soudu v navazující judikatuře se městský soud s těmito závěry žalovaného ztotožňuje. Nelze však přehlédnout, že Nejvyšší správní soud v citovaném rozhodnutí č. j. 6 Ans 16/2012 – 62 se otázkou podání stížnosti dle § 16a zákona o informacích nezabýval pouze s ohledem na § 17 odst. 5 téhož zákona, ale v poněkud širším kontextu. V bodě 52 nyní citovaného rozhodnutí tak uvedl, že: „Podle názoru Nejvyššího správního soudu nepřipadá v úvahu ani jiný důvod pro podání stížnosti z **důvodů taxativně stanovených § 16a odst. 1 zákona o svobodném přístupu k informacím**, neboť důvod stížnosti definovaný písmenem a) citovaného ustanovení svědčí žadateli pouze při vyřízení žádosti postupem podle § 6 citovaného zákona, důvod podle písmene c) citovaného ustanovení svědčí žadateli v případě, že informace byla poskytnuta částečně, aniž bylo rozhodnuto o odmítnutí zbytku žádosti a důvod podle písmene d) směřuje proti výši úhrady sdělené povinným subjektem podle § 17 odst. 3 citovaného zákona nebo s výší odměny podle § 14a odst. 2 citovaného zákona.“ (zvýrazněno městským soudem)

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

35. Nejvyšší tedy v citovaném bodě jasně uvedl, že výčet v ust. § 16a odst. 1 zákona o svobodném přístupu k informacím má taxativní charakter, jinak řečeno, stížnost lze podat pouze z důvodů výslovně vyjmenovaných v tomto ustanovení. V rozhodnutí č. j. 6 Ans 16/2012 – 62 Nejvyšší správní soud reagoval též na své předcházející rozhodnutí ze dne 25. 11. 2011, č. j. 7 Ans 5/2011 – 104, kde označil stížnost za svého druhu (vedle odvolání) obecný opravný prostředek dle zákona o informacích: *„Stížnost na vyřizování žádosti je obecným prostředkem nápravy proti jakémukoliv vyřízení či nevyřízení žádosti o poskytnutí informace s výjimkou vydání rozhodnutí, proti němuž lze brojit odvoláním dle § 16 [zákonu o svobodném přístupu k informacím]. Má kombinovaný charakter prostředku nápravy proti nečinnosti [není-li žádost zcela nebo částečně vůbec vyřízena - odst. 1 písm. c)] a zároveň opravného prostředku proti úkonům, které lze považovat za vyřízení stížnosti - proti odkazu na zveřejněnou informaci [odst. 1 písm. a)] nebo jakémukoliv odložení žádosti [odst. 1 písm. b)].“* Jak však Nejvyšší správní soud v rozhodnutí č. j. 6 Ans 16/2012 – 62 uvedl, rozhodnutí č. j. 7 Ans 5/2011 – 104 se zabývalo otázkou, zda lze stížností brojit též proti postupu nadřízeného orgánu povinného subjektu, nikoliv přímo otázkou přípustnosti tohoto opravného prostředku proti rozhodnutí o odložení žádosti obecně.
36. S ohledem na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 4. 2013, č. j. 6 Ans 16/2012 – 62 by tak bylo třeba dát žalobkyni za pravdu, že pokud na její situaci nedopadá taxativní výčet v § 16a odst. 1 zákona o svobodném přístupu k informacím, nelze proti postupu správního orgánu brojit stížností dle tohoto paragrafu, a nezbývá tedy jiná možnost než podat správní žalobu.
37. Tento kategorický závěr byl však dle městského soudu poněkud relativizován navazující judikaturou. Především je v této souvislosti nutné zmínit rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 6. 2020, č. j. 1 As 189/2020 – 40, které navázalo na rozhodnutí rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 1. 2019, č. j. 5 As 18/2017 – 55. V tomto rozhodnutí převzal rozšířený senát za své závěry vyplývající z důvodové zprávy k zákonu č. 61/2006 Sb., jímž byl institut stížnosti do informačního zákona zaveden: *„Institut stížnosti na postup při vyřizování žádosti o informace však nepokrývá pouze výše naznačené případy nečinnosti, ale je možno stížnost použít i v případech, v nichž byl sice povinný subjekt činný, ale neposkytl informace ani nevydal rozhodnutí o odmítnutí, ale odkázal na jiná ustanovení tohoto zákona, např. žádost odložil nebo postupoval dle § 6.“*
38. Závěry rozšířeného senátu vyjádřené v rozhodnutí č. j. 5 As 18/2017 – 40 tedy ukazují, že výčet v § 16a odst. 1 zákona o informacích nelze chápat zcela taxativně, a stížnost lze v některých podat i proti postupu správního orgánu, který v něm není zahrnut. Jak však vyplývá z judikatury, nelze však na druhé straně přisvědčit tomu, že by šlo dle zákona o informacích o obecný opravný prostředek, jímž lze brojit proti jakémukoliv postupu správního orgánu, proti němuž není možno podat odvolání. Rozšířený senát totiž v citovaném rozhodnutí č. j. 5 As 18/2017 – 40, konkrétně v bodě 49, také uvedl, že proti odložení žádosti lze podat přímo správní žalobu podle § 65 soudního řádu správního. Z toho zjevně plyne, že proti některým rozhodnutím o odložení žádosti lze brojit stížností, proti jiným je naopak třeba podat přímo žalobu. Obdobnou diferenciaci ostatně provedl i Nejvyšší správní soud v již zmíněném rozhodnutí ze dne 11. 6. 2020, č. j. 1 As 189/2020 – 40, kde v bodě 32 uvedl, že: *„Městský soud tedy dospěl ke správnému závěru, že závěry rozšířeného senátu obsažené v citovaném usnesení se na přípustnost a povahu stížnosti v případě odložení žádosti podle § 14 odst. 5 písm. c) informačního zákona výslovně nevztahují,“* jakkoliv posléze dovodil, že v tomto konkrétním případě je stížnost přípustná.

39. Otázkou, se kterou se městský soud musel vypořádat tedy bylo, zda proti rozhodnutí o odložení žádosti dle § 14 odst. 5 písm. a) zákona o svobodném přístupu k informacím lze podat stížnost, anebo ve smyslu zmíněného bodu 49 rozhodnutí rozšířeného senátu č. j. 5 As 18/2017 – 40 přímo žalobu.
40. V tomto smyslu žalovaný argumentoval zněním komentářové literatury, dle něž je „...*institut stížnosti je proti tvrzenému neoprávněnému odložení žádosti dle § 14 odst. 5 písm. a) přípustný.* (Furek, A., Rothanzl, L., Jirovec, T.: *Zákon o svobodném přístupu k informacím. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016*)“ Tento komentář se při tom opírá o rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 6. 2009, č. j. 2 As 44/2008 – 72, kde je uvedeno, že „*Pokud jde o výklad a aplikaci § 16a odst. 6 informačního zákona, na prvním místě je třeba uvést, že rozhodnutí podle § 16a odst. 6 písm. a) informačního zákona, spočívající v potvrzení postupu povinného subjektu (který zvolil stěžovatel v napadeném rozhodnutí), je ze samotné povahy stížnosti na nevydání rozhodnutí o (částečném) odmítnutí žádosti možné pouze tam, kde povinnému subjektu, i přes částečné nevyhovění žádosti, vůbec nevznikla povinnost vydávat rozhodnutí o odmítnutí žádosti. Typickým příkladem je situace, kdy se žádost odkládá pro nedostatek údajů o žadateli [§ 14 odst. 5 písm. a) informačního zákona], dále z důvodu, že se požadované informace nevztahují k působnosti povinného subjektu [§ 14 odst. 5 písm. c) informačního zákona], nebo proto, že žadatel v zákonem stanovené lhůtě neuhradí náklady spojené s poskytnutím informace (§ 17 odst. 5 informačního zákona).*“
41. Soud se však s argumentací žalovaného neztotožnil, a to především z toho důvodu, že pokud jde o citované rozhodnutí č. j. 2 As 44/2008 – 72, na němž je výše uvedená pasáž komentáře založena, tam uvedený právní názor se přímo netýkal tehdy řešené věci, ale byl vysloven pouze jako *obiter dictum*. Nad to nelze přehlédnout, že zcela zjevně byl překonán citovanou judikaturou, neb z již citovaných rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 4. 2013, č. j. 6 Ans 16/2012 – 62 a ze dne 11. 6. 2020, č. j. 1 As 189/2020 – 40 zcela jasně plyne, že proti odložení dle § 17 odst. 5 zákona o svobodném přístupu k informacím lze brojit přímo správní žalobou. Navíc je třeba podotknout, že jak rozhodnutí č. j. 2 As 44/2008 – 72, tak výše uvedený komentář zjevně vychází z názoru, že stížnost je (navzdory textové formulaci § 16a odst. 1 zákona o informacích) universálním opravným prostředkem dle zákona o informacích pro všechny případy, kdy není možno brojit proti postupu správního orgánu odvoláním. Tento postoj však není podle městského soudu po rozhodnutí rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 1. 2019, č. j. 5 As 18/2017 – 55, a na něj navazujícího rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 6. 2020, č. j. 1 As 189/2020 – 40, nadále udržitelný.
42. Stejně tak není ale udržitelný názor, z něž zjevně vycházelo rozhodnutí ze dne 17. 4. 2013, č. j. 6 Ans 16/2012 – 62, že ustanovení § 16a odst. 1 zákona o svobodném přístupu k informacím má taxativní charakter.
43. S ohledem na výše analyzovanou judikaturu dospěl městský soud k závěru, že ve vztahu k § 14 odst. 5 písm. a) zákona o svobodném přístupu k informacím je nutné se přidržet textového znění ustanovení § 16a odst. 1 tohoto zákona, a konstatovat, že v tomto případě není možné brojit proti odložení žádosti stížností, neb opačný přístup nikdy nebyl v judikatuře výslovně připuštěn.
44. Jako jediný možný prostředek obrany tak žalobkyni zbývala správní žaloba, která tak byla přípustná.

45. Následně se soud zabýval otázkou samotného předmětu žaloby, který v podstatě spočívá v otázce, zda se žalobkyně identifikovala dostatečně ve smyslu § 14 odst. 2 zákona o svobodném přístupu k informacím, aby mohl žalovaný rozhodnout o její informační žádosti. Žalobkyně se při tom domnívá že ano, neb se jako advokátka, a tedy podnikající fyzická osoba, prokázala stejnými údaji jako osoba právnická, to znamená jménem, identifikačním číslem a sídlem. Žalovaný naopak vyvozuje z faktu, že zákon o svobodném přístupu k informacím výslovně nepamatuje na kategorii podnikajících fyzických osob závěr, že se žalobkyně musí prokázat stejnými údaji, jako každá jiná fyzická osoba.
46. Soud shledal tuto žalobní námitku důvodnou.
47. Žalovaný dle soudu především nepředložil žádný přesvědčivý důvod, jak by mohla okolnost, že mu žalobkyně nedodala údaje o svém bydlišti bránit ve smyslu § 14 odst. 5 písm. a) zákona o svobodném přístupu k informacím vyřízení její žádosti. Soud je přesvědčen, že smyslem a cílem práva na informace je umožnit veřejnosti široký přístup k informacím za současné existence co nejméně přísných formálních pravidel pro jejich získání.
48. Smyslem ustanovení § 14 odst. 2 zákona o svobodném přístupu k informacím není dle soudu povinnost žadatelů o informace dodat zákonem všechny zákonem předepsané informace samo o sobě, ale zajistit, aby správní orgán mohl s žadatelem vůbec komunikovat. To, že v daném případě se žalobkyně prokázala údaji podnikající fyzické osoby, žalovanému v komunikaci s ní nijak nebránilo, jak je ostatně zřejmé z počtu dokumentů, které si oba účastníci vyměnili. Žalobkyně ostatně doložila též komunikaci s jinými institucemi, např. Okresním soudem ve Vsetíně, nebo Univerzitou Karlovou. Její prokazování se údaji podnikající fyzické osoby při tom nebylo nikdy na překážku vyřízení její žádosti, ať už výsledkem bylo poskytnutí požadovaných informací nebo nikoliv.
49. Požadavek žalovaného se tak soudu jeví jako přespříliš formalistický a ve své podstatě neodůvodněný, nerespektující základní cíl zákona o informacích, jímž je právě umožnění přístupu k informacím široké veřejnosti.
50. V této souvislosti lze vzpomenout rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 2. 2021, č. j. 7 As 252/2019 – 19, kde je v bodě 14 uvedeno: „*Nejvyšší správní soud se ztotožnil s krajským soudem, že stěžovatelem vytýkaná vada stanov žalobce nebránila vyřízení jeho žádosti o poskytnutí informací. Jak již správně podotkl krajský soud, dle zápisu ve veřejném rejstříku byl jediným zapsaným statutárním orgánem žalobce předseda spolku Martin Číhal. Rozhodl-li se přesto stěžovatel ověřit oprávnění této osoby zastupovat žalobce navenek i ve stanovách žalobce, pak se ovšem neměl spokojit pouze s tím, že našel jím uváděný rozpor mezi čl. 7 a 10 stanov. Při posouzení stanov jako celku lze totiž tato na první pohled duplicitní ustanovení o určení statutárního orgánu překlénout jejich systematickým výkladem.*“
51. I když skutkové okolnosti jsou v nyní posuzované věci nepochybně odlišné, lze z výše citovaného rozhodnutí, jakožto i z konstantní judikatury správních soudů dovodit závěr, že správní orgány by se neměly spokojit s nalezením formálních chyb v žádosti o informace (nebo v jiných okolnostech dotýkajících se žadatelů), a informace z těchto důvodů neposkytovat. Naopak, cílem jejich postupu by spíše mělo být informace poskytnout.
52. Jakkoliv tak nelze než nesouhlasit s žalovaným, že zákon o informacích neupravuje zvláštní kategorii podnikajících osob fyzických, s ohledem na výše řečené však tato

okolnost nijak neodůvodňovala jeho postup, který spočíval v dovození toho, že se žalobkyně musí prokázat údaji jako fyzická osoba.

53. Otázkou advokáta, který podával žádost o informace, se v rozhodnutí ze dne 3. 3. 2022, č. j. 10 As 49/2022 - 51 zabýval též Nejvyšší správní soud. Správní soudy v této věci judikovaly, že není věcí správních orgánů uvažovat nad tím, zdali advokát, který podává žádost o informace, jí podává sám za sebe (a pak by jí měl podat jako fyzická osoba) a nebo za klienta (který by pak měl figurovat jako de facto žadatel o informaci), ale seznaly, že jí může podat jako podnikající fyzická osoba, byť sám za sebe.
54. Městský soud si je vědom toho, že též tento případ je od nyní řešeného poněkud skutkově odlišný, neb žadatel se v něm identifikoval všemi údaji, kterými se identifikuje jak právnická, tak i fyzická osoba, Nejvyšší správní soud však v tomto rozhodnutí zdůraznil především potřebnost dodatečné identifikace žadatele, čemuž dle názoru soudu nyní žalobkyně dostala.
55. V projednávané věci je tedy podle městského soudu podstatná skutečnost, že žalobkyně se v žádosti prezentovala jako advokátka s uvedením místa výkonu advokacie a označením datové schránky, ze které se žalovaným komunikovala. Tím pro účely zákona o svobodném přístupu k informacím jednak se zcela jednoznačně identifikovala, takže žalovaný neměl důvod k pochybnostem o tom, kdo o informace žádá, a jednak spolehlivě označila způsob komunikace se žalovaným, takže ten neměl pochybnosti o tom, jak a kam zaslat vyřízení její žádosti.
56. Pokud jde o námitku žalovaného, že ověřil, že žádost žalobkyně o informace bude pravděpodobně nutné částečně odmítnout, soud podotýká, že mu není zřejmé, jak tato okolnost odůvodňuje odložení žádosti žalobkyně z toho důvodu, že nedodala potřebné identifikační údaje.

IV.

Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

57. Na základě shora uvedeného dospěl městský soud k závěru, že žaloba je důvodná a napadené rozhodnutí proto podle ust. § 76 odst. 1 písm. a) soudního řádu správního zrušil a věc vrátil podle ust. § 78 odst. 4 soudního řádu správního žalovanému k dalšímu řízení.
58. Výrok o náhradě nákladů řízení je odůvodněn podle ust. § 60 odst. 1 soudního řádu správního, když žalobkyně měla ve věci úspěch a její náklady řízení sestávají z odměny advokátovi za dva úkony právní služby (převzetí věci a podání žaloby) po 3100 Kč, a ze související náhrady hotových výdajů po 300 Kč podle vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), v platném znění, zvýšené o sazbu daně z přidané hodnoty a ze zaplaceného soudního poplatku ve výši 3000 Kč. Náhradu v celkové výši 11 228 Kč je žalovaný povinen zaplatit žalobkyni do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám zástupce JUDr. Jaromíra Jaši, advokáta.

Poučení:

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 23. dubna 2025

JUDr. Slavomír Novák v.r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.